

Danielpa Qillqan — Chunka Qanchisniyuq Tawa Chunka Qanchisniyuq

Llullaq yachachiykunata qhawachispa: Daniel 8 nisqamanta ch'aninchay huk qhawariy, Adventista yachachiq simikunapa contrankunatapapas allinta qhawarispa

Jeff Pippenger
2024-01-11

Daniel qillqap 8 kaq t'aqa pusaqpa qanchisniyuq, tawaq chunka hinaspa iskayniyuq versiculokunapi Romaq uchuy waqrapa rikuchisqanqa, waqlliychasqa unanchasqam: warmi qarim tukusqa, qarimanta warmiman, warmimantataq qariman kuyurikuq hina unanchasqa. Chayqa Millerite-kunapa yuyayninwan tinkun, paykuna yachananku hina Roma iskay pacha rikuchisqa karqan: ñawpaq pachaqa Romaq kamachiq suyuyaynin, iskayñiqin pachaqa Romaq iglesiapa kamachiq kaynin. Ichataq versiculokunapi jinsikuna chhullunkachkasqanpi, uchuy waqraqa historiapa hinaspa willakuq rimaypa qatipasqanmantam llusqisqa tarikun, chaymi waqlliychasqa. Chaywanpas tawa versiculokunam sapa hukninpi historiawan chiqanta tinkisqa, Romaq kamachiq suyuyayninwan utaq Romaq iglesiapa kamachiq kayninwan. Pagan Romaqa llapa paypa imperio kamachiyninta mana kasukuqkunatan ñak'arichirqan; ichaqa papal Romaq (warmi) ñak'arichiyninqa, chunka versiculopi, sapaqta hanaq pachamanmi churakusqa.

Roma tawa tawaq kay chuskuynin hinaspa qhipa qhapaq suyu kasqanta Miller-pa qhawariyninpiqa, estadomanta iglesiaman, iglesiamanta estadoman, hinaspa yapamanta iglesiaman kuyuyqa mana ima llakiychu karqan. Paykunaqa Daniel p'anqa iskayniyuq capítulo-pa chakinpi fierrowan ñiq'i allpa chaqrusqa kasqanta rikurqanku, hinaspataq chaytaqa Roma-pa iskay fasekuna kasqallantam entienderqanku, mana ima llakiywan chuskuyniyuq hinaspa pichqayniyuq qhapaq suyuq sut'i historiapi qatinqin churayta munaspa. Chay hinallataq capítulo qanchispiwanpas entienderqanku; chaypiqa, Ancha Hanaq Diospa contranpi hatun simikunata rimariq waqraqa, Roma beastapa ñawpaq chunka waqrakunamanta kimsa waqrakunata saphipi qichusqa karqan. Miller ichaqa versículo isqunniyuqmanta chunka iskayniyuqkama jinsiyuq kutichiyta reqsispa kasqanman hinaqa, chaypas mana imapaqchu karqan paypa yuyayninpi chay chuskuyniyuq qhapaq suyu Roma kasqanta entiendenanpaq. Miller-pa qhawariyninpiqa chay chuskuyniyuq qhapaq suyuqa 1798 watapi tukukapun, hinaspataq qatiq profétic eventoqa Cristo-pa Iskay Kutimuy karqan.

Warmi waqraqa reqsichin qhawachin chay warmitaq qhari waqrawan kуска espíritu hukllay hucha rurashaqta, hinaspataq chayta rikuchin chunkañiqin hinallataq chunka iskayniyuq versikulokunapi.

Hinaspa ancha hatunman chayarqan, hanaq pacha soldadokunapa qayllankamapas; chaymantaqa wakinta soldadokunamanta hinallataq ch'askakunamantapas allpaman wikch'urqan, hinaspa paykunata sarurqan. Daniel 8:10.

Papal atiyniyuq kamachiqpa qatiykachasqanqa cristianismopa contranmi karqa (hanaq pacha ejercitopa contran), hinaspa chunka iskayniyuq versiculopi papal Roma (warmi kaq), Europeopa

reynkuwan wañuq hucha ruwaypi huchallikusqan-manta atiynta chaskin, chaywan wañuchiy llank'ananta hunt'anampaq.

Hinan allpa muchuykuna rayku, sapa p'unchaw haywarisqa sacrificiopa contranpi huk ejército payman qusqa karqa; chayqa cheqaq kayta pampaman urmachirqa; hinaspan ruwaspa, allinta purirqa. Daniel 8:12.

Versiculopi "host" nisqaqa kaypi rikhurichinmi chay militar atiynta, papadoman qusqam karqa "sapa p'unchawpaq" nisqapaq contranpi. "Against" simiqa "manta" ninmi. Europa pagan reykunamanta (Roma pagana), "sapa p'unchawpaq" nisqawan rikuchisqa, militar yanapaynin (huk host) qusqa karqa papadoman "hucha pampachayrayku." Iglesiatawan estadota huñusqa kay, iglesiaq chay t'inkisqapi kamachiq kasqanwan, chaymi "hucha pampachay" nisqa. Chay hucha pampachaypa vinonqa cristianokunapa yawarninmi. Papadoma Roma paganapa ejercitokunata makimpi hap'iqtinña, Roma papal ("it") "cheqaq kayta allpaman urmachirqa; hinallataq ruwaspa, allinllataq purirqa."

Daniel qelqa chunka hukniyuq kapitulumanta, kinsa chunka hukniyuq versiculopi, ejercitokunata papal Roma-man qusqa kasqanpas hinallataq rikuchisqa kachkan:

Paymi rikrakuqkunapa paypa lado-ninpi sayarinaku, hinaspan kallpayoq santuario-ta qhellichanaku, sapa p'unchay sacrificio-ta qichunaku, hinaspan churankaku ch'inyayta ruraq millay qhellichayta. Daniel 11:31.

Kay versiculopi riksichkan Roma paganamanta Roma papalman historiapi tikrakuyninta. Chay versiculopi "brazokunaqa" Europapi reykunam, paykunaqa papadota yanapaypaq sayariyta qallarikurqanku Cloviswan, Francokunapa (Francia) reynin, wata 496-pi. Chay "brazokunaqa" hinallataq qhellicharqanku "kallpayoq santuariota" (Roma llaqtata), tawa pachak watayoq siglomanta pacha 538 wata kama mana sayk'uspa maqanakuykunawan. Chay "brazokunaqa" hinallataq qechurqanku paganokunapa hark'ayta papadopa wiñariyninpa contranpi, chaymi 508 wata kamayaq paganokunapa hark'ayninpa tukukapunña karqa.

"Qichuy" nisqaman tikrasqa simiqa hebreo simi "sur" nisqam, chayqa "hurquy" ninanmi. "Brazokunaq" churaykurqa "millay ruway, chusakiyta rurachiqta" (papado-ta), kay pachaq trononpi wata 538-pi. Daniel qillqaq pusaqniyuq capítulonpa chunka iskayniyuq versiculonpi "huk ejército" warmi uchuy waqruman qosqa karqa nispa riqsichiptin, chayqa chunka hukniyuq capítulonpa kimsa chunka hukniyuq versiculonpa testigowanmi tupachkan. Apocalipsis qillqapas chunka kimsayuw capítulonpi kaq kikin cheqaqta testigota qonmi.

Chay uywañataq rikurqani, chayqa leopardoman rikch'akuqmi karqa, chakintaq ukumaripa chakin hina karqa, simintaq leonpa simin hina; dragontaq payman qoran atiynta, tiyananta, hatun kamachikuynintawan. Apocalipsis 13:2.

Paní Whiteqa cheqaqtapunin kay iskayniyuq versiculopi kaq bestiata papadoman kasqanta, hinaspataq versiculopi dragón nisqaqa pagano Roma kasqanta. Pagano Romaqa papadomanman kimsa imakunata qorqa: "paypa atiynta, paypa tiyananta, hinallataq hatun kamachiyta."

Pagana Romaqa soldadokuna kallpanmi qorqa Cloviswan qallarispa watapi 496. Kamachinapaq “tiyanan”pas papadomanmi qosqa karqa watapi 330, hinaptin emperador Constantino llaqtanpa hatun umalliq llaqtanta Constantinoplaman apaspa, ñawpaq hatun umalliq llaqtan Romatataq saqerqa iglesia papalpa kamachiyninman. Watapi 533, emperador Justiniano kamachirqa papaqa iglesiapa uman kasqanta hinaspa herejekunapa allinchariqnin kasqanta, chayhinaqa “hatun atiyinta” Roma papamanmi entregarqun. Daniel qhelqapa pusaq kaq kapitulonpa chunka iskayniyuq versiculonmi reqsichin ima pachapi “hueste” qosqa karqa chayta, chay profetiko cheqaq kaytaq achka testigokunawanmi qespichisqa kachkan. Chay pacha puntomanta (watapi 496 qallarispa), papadomaqa “allinta wiñarqan.”

Chayqaqa “ruwayta” hinaspa “allinta purinqa” Israelpa hanaq law nacionninpa contranpi piñakuypa tukukuyninkama, 1798 watapi tukukuspa, papadokunaq kamachikuyninqa wañuyman apaq nanayniyuq ch’akiyta chaskirqa.

Reyqa munayninman hina ruwaspa; hinaspa pay kikinmi hatunchakusun, sapa dioskunamanta aswan hatunchasqa kanqa, dioskunapa Diosninpa contranpi admiraypaq simikunata rimarinqa, hinaspa sinch’i phiñakuynin hunt’akunan kama allin purinqa; imaraykuchus chay nisqa kamachisqa kaqqa ruwasqañam kanqa. Daniel 11:36.

Pusaq 8 ñiqin kapitulopa isqon ñiqin versiculonqa qhari Romata (pagano Romata) sut’incham, hinallataq kimsa pataman atipay ruwayta rikuchin, imayna pagano Roma hunt’asqanta; chaymi ejemplar hina rikuchirqa kimsa hallp’a suyu-kunata atipayta, papal Roma kay pachapa tronompi sayarinanpaq, pusaq qanchisniyoq kapitulopi kimsa waqra q’ipisqa hina rikuchisqaman hina. Chay iskay kimsa pataman atipaykuna pagano hinallataq papal Romamantaqa, Daniel pusaq chunka hukniyoq kapitulopa tawa chunka versiculomanta kimsa chunka kinsayoq versiculokama, kunan pacha Romapa kimsa hallp’a hark’ayninkunata rikuchirqa. Chaymantataq, pusaq ñiqin kapitulopi, chunka hukniyoq versiculopi, uchuy qhari waqra (pagano Roma) yapamanta rikuchisqa kachkan. Chay versiculopiqa, santificasqa lógica nisqaqa ancha allin, chaymi Jerusalén llaqtata kamachiq p’enqay mana yupaychasqa runakunaqa llulla teología nisqakunata achkata haykuchinankupaq kallpachakusqaku, llulla cimientonku sayarichinankupaq.

Arí, payqa hatunpachata churakurqa asta ejercitopa Príncipenman; paymantaqa sapa p’unchaw sacrificio qichusqa karqa, hinaspaq santuarionpa cheqaq urmachisqa karqa. Daniel 8:11.

1863 watamanta Adventismo-man yaykusqa qullqikuna yanqa-qhullqikuna hinallataq qori-rumikuna yanqa-rumikuna imayna kasqanta qallarispachik rimayta, reparanakuy tiyan iskay hatun chakra kasqanmanta, chaykunapi Adventismoqa hatun teología yachayniyuq kasqanta alabakun, apostasía protestante hinaspa catolicismopa yachachiykunata sayachinankupaq aswan allin t’ikraqninkuta hina. Kunan p’unchawpi Adventismopa teólogo nisqa runakuna nisqankuqa kaymi: paykunaga icha Bibliapa historianta allinta yachaqkuna kanku, utaq Bibliapa siminkunapi hatun yachayniyuqkuna kanku. Chay versiculota imayna apaykachasqankumanta rikuchin, profeciapa siminqa paykunapaq hina sellosqa libro tukusqanta, hinaspaq rikuchin Bibliapa siminkunapi hatun yachaq kasqankuta nisqankuqa Fariseísmoq kunan p’unchawpi rikurimuyninlla kasqanta.

Ñawpaqtaqa mana yuyarisqankuchu qhari warmi sutichaykuna muyuriyta uchuy waqrachamanta, qanchis chunka iskayniyuq t'aqapi isqonmanta chunka iskayniyuqkama. Sichus cheqapuni hebreo simipi yachaqkuna karqanku chayqa, manam ñiqankumanchu, nitaq pisi chaninnaq rikuchinkumanchu, Danielpa munayninwan chay t'aqakunapi qhari warmi sutichaykunata muyurichisqanta. Uchuy waqracha iskaynin qhari warmi sutichaywanmi rikuchisqa, chay sutichaykunataq t'aqakunapi hukmanta hukman kutichkanku. Teólogo runakunaqa q'upa imaymanawan, llulla qullqikunawan ima, kay cheqaq kayta pakayta munanku; imaraykuchus sut'ita reqsichin chunka hukniyuq t'aqaqa mana papal Romatachu, aswan pagano Romatam reqsichisqanta. Paykunaqa, ñataqmi, sapa kuti rimanku chunka hukniyuq t'aqapi uchuy waqrachaqa papa kasqanta, ichaqa cheqaqpiqa pagano Romam.

Huknin chusku uchilla waqra versículokunamanta ishkay qhari kasqanta, ishkay warmi kasqanta reqsichikuspaqa, chaymantan sasaqchu yaykuchiy Bibliapi willasqa cheqaqta: Bibliapa profecíanpi warmiqa huk iglesiata rikuchin, qhariñataq huk estadota rikuchin. Kayta yachaspaqa, llapa qhawanayta munakkuqkunaman sut'inchin, chunka hukniyuq versículopi uchilla waqraqa qhari Roma kasqanta (pagano Roma), manataq warmi Roma kasqanta (papal Roma).

Chayqa qillqasqa hinallataq hamut'asqa kachkan kayta yachachisqanta: pagano Roma pay kikin hatunchakusqa soldadokunapa kamachiqninpa contranpi, hina pagano Roma ruwaykusqanman hina, soldadokunapa Kamachiqninta Calvario cruzpi churaruspa. Manam pagano Romaqa Cristopa contranpi cruzpi hatunchakusqallachu; chay qillqaqa astawan nispa riman, paywan (pagano Roma) “sapa p'unchay sacrificioqa qichusqa karqan” nispa.

Daniel qelqapi iskay hebreo simikuna kan, iskayninku “qichuy” nisqaman tikrasqa kanku. Chay simikunaqa “sur” hinallataq “rum” kanku. Iskaynin simikunaqa santuario serviciopi llamk'achisqa kanku. “Sur” ninmi qichuy utaq hurquy, chaymanta santuario altar-manta uchpakuna hurqusqa kaptin, uchpakuna hurqusqamanta rimananpaq llamk'achisqa simiqa “sur”mi. “Rum” nisqa simiqa hoqariy hinallataq hatunchay ninmi, santuariopi sacerdoteqa wayrawan haywasqa ofrendata hoqarinan kaptinqa, ofrendataqa “rum” (hoqariy) ruwanan karqa. Chunka hukniyuq versículopi, Roma pagana (“sapa p'unchay kaq”)qa paganismota hoqaripa hinallataq hatunchaspa, paganismo religionta “rum” (qichuy) ruwanqa.

Roma paganaqa paganismopa religionninta hoqarinmanmi hinaspa hatunchanmanmi. Adventista teologokuna, bíblica simikunapi yachayniyuq kasqankuta nispa willakuqkuna, Daniel qillqapi “take away” nisqap sapa rikurisqanta “remove” nisqawanmi tratarqanku. Paykunaqa mana reqsinku Danielpa sut'i, chiqap qillqasqanta; chayraykun profeta Danielpa patanman churakunku.

Biblia yachay simikunata entiendenankuta nispa rimaykukuq teologokunaqa imaynan Daniel iskay sapa simikunata llamk'achispa chaylla kaqta ninanpaq yuyarisqanta cheqanman churanankupaq rimanakuykunata qunku. Llamaq, sasachay simi-yachay qhawariykunata ruwanku llulla nisqankuta sayachinankupaq. Bibliapa historianta entiendenankuta nispa rimaykukuq teologokunaqa, llulla churayqa kayman hina rurasqa kasqanta ninku: historiaq imaymana pacha-kunapi chaylla simi huk imata nispa rikuriyta atinman; chayrayku Daniel iskay sapa simikunata llamk'achiptinqa, historiapi amawta kasqalla Daniel imata cheqaqtapuni niyta munasqanta reqsinman. Kay iskay llulla

ñankunata reqsiy ancha importante, imaraykuchus “sikiq sikiqman” nisqa metodologiamanta pakakuyta maskaq teologokunaqa sapa kuti kaykunata llamk’achinku.

Arí, payqa kikinta hatunchakurqan chay ejército-pa Principenmanpas; payraykun sapa p’unchaw sacrificiota qichurqan, hinaspan Santuarionpa kasqan chiqninpas urmachisqa karqan. Daniel 8:11.

Kaypi qillqasqapi “hurqusqa” nisqaman t’ikrasqa simiqa “hoqarispa hatunchay” niytaqmi munan. Manaqa qichuyta niyta munanchu. Kay chiqqa Adventista teólogo-kunapaq pantasqa kayta, chaymanta taksaqkuna kasqanta paqarichin, imaraykuchus paykunapa yuyay sayarichisqankuna mana allinta sayanku kay qillqasqapa sasachakuyninmanta sasallata qhawarispas, Danielpa llamk’asqan simiqa chiqap kaq riqsisqan kay qillqasqaman churakusqan hina. Paykuna ninaku chay qillqasqapi uchuy waqraqa Roma papal nisqa kasqanta; chayrayku chay qillqasqa kayhinata leesqa kananman: “paywan” (Roma papal nisqawan) “sapa punchaw kaqta hoqarispa hatunchasqa karqan.”

Paykunaqa mana ima sasachakuytapas tariykunchu chay yapasqa simita churaypi, mayqintachus Hermana White sut’inmanta nin runapa yachaywan yapasqa kasqanta hinaspa mana qillqasqa qillqapa nisqanman hina tupaq kasqanta.

“Chaymantanqa rikurqani ‘sapa p’unchay’ nisqaman hina (Daniel 8:12) chaypi ‘sacrificio’ nisqa simiqa runapa yachayninwan yapasqa kasqanta, mana qillqasqa qillqapa qhechllanman kasqanta, hinaspataq Señor allin qhawariyta qosqanta chay juicio pacha willakuyniyoq waqyakuyta qosqakunaman.” Early Writings, 74.

Paykunaqa “sapa punchawta” reqsichinku Cristopa santuarionpi ministerionnin hina, chayrayku “sapa punchaw sacrificio” sutiyoqqa sayachin yuyayta “sapa punchaw” kasqanta Cristopa hanaq pacha santuarionpi sacrificiosqan ruwasqan. Ichaqa inspiración reqsichin “sacrificio” simiqa “manam qillqasqaman pertenechenchu”.

Efraimpa machasqak runakuna “sapa p’unchayta” Cristopa santuario llamkayninmanta kasqanta reqsisqankumantaqa, chay hinaptinqa versículoqa ñawirinqa: “paywan” (Roma papalwan) “sapa p’unchayqa qichusqa karqa”, utaq ñawirinqa: “papal atiyniyoqpa rurasqanwan, Cristopa santuarionpi ministron kayninqa qichusqa karqa.” Cheqaqtapuni kay llullakuyta yachachinku. Sinchita ninku papal kamachiypa tutayayningrayku Cristopa santuarionpi ministron kayninmanta cheqaq unanchayqa runakunapa yuyayninkumanta qichusqa kasqanta.

Ichaqa “hurquy” nisqa simiman tikrasqa rimayqa, manam anchata qichuyta niyta munanchu; aswanqa hoqarispa hatunchayta niyta munan. Biblia simikunapi yachaq kasqankuta sutichakuq runakuna hebreo simi “rum” nisqap cheqaq niyninta chay pasajeman allinta churayman chayqa, paykunap tikrasqanku kaynata niyninman karqan: “papal atiyininrayku, Cristop santuarionpi ministron kasqanqa hoqarisqa hatunchasqa karqan.” ¿Hayk’aqtaq papadoqa Cristota hoqarirqan hinaspa hatuncharqan?

Paykunaqa maskhashanku hebreo simi “sur” nisqapa sut’inta hebreo simi “rum” nisqaman churanankupa. Danielqa “sur” simita llamk’achin, chayqa “qichuy” ninmi, “sapa p’unchay”wan

iskay huk versiculokunapi tupachispa; ichaqa versículo oncepiqa, Danielqa “rum” simita akllarqan, chayqa “hoqariy hinaspa hatunchay” ninmi. Manan kay versiculomanta llulla willakuykunapa plato nisqaqa upa kayllachu, “qichusqa” nispa tikrasqa simipa sut’inchasqanta q’iwispa apasqanrayku; aswanpas manan hayk’aqpas karqanchu Cristoq santuariopi ministerionnin runakunamanta ima hinallatapas qichusqa kananpaq.

Kay runaqa wiñaypaq kawsasqanrayku mana hayk’aqpas hukman tukukuq sacerdociotaqmi kan. Chayraykun payqa atinqa paywan Diosman asuykukuqkunata tukuy ima tukukuyninkama salvananpaq, payqa wiñaypaq kawsaspan paykunapaq mañakuq kasqanrayku. Hebreos 7:24, 25.

Nispaqa, Adventista teólogo-kuna hina, chay versiculota pantasqa mañakusqankuta sayachinankupaq, huk pacha kasqanta ninqaku papadoqa ima rikch’aq atiyntawanpas Cristoq santuarionpi mañakuy hapiyninta qichunaypaq; chayqa mana yuyayman yakuq, mana allin rimaymi!

Ichaqaqa teologokunaqa manam yachachinkuchu chay versiculopi sut’ichasqanta papakuna qhapaqsuyunqa Cristoq santuariopi ministerionta hoqarispas hatunchasqanta. Paykunaqa Danielpa siminkunapa ninanta, hinallataq Ellen Whitepa Diosmanta puñuchisqa yuyaychayta, qispichinku imatachus kikinkuna munasqankuta yachachinankupaq, Danielpa siminkunapa willakuynin kashaptinpas.

Arí, payqa hatuncharikusqa chay soldadokunapa kamachiqninman hina; payraykum sapa p’unchaw sacrificio qichusqa karqa, hinaspa paypa santuarionpa lugarñin urmachisqa karqa. Daniel 8:11.

Teólogos nisqakuna yachachinku kay versículoqa ninanpaq kasqanta: “papapa atiyinwanmi, Cristopa santuariopi ministerionnin qarqusqa karqa,” hinaspa Cristopa santuario ministerionnin runakunapa yuyayninkumanta qechusqa kasqanta kallpachin chaymanta, imaraykuchus chay qechuywan kuskapi, Cristopa “suarionninpa maynin urmachisqa karqa.” Manan huk versiculopas Diospa Siminpi kanchu hanaq pacha santuario-ta reqsichiq, maypichus Cristo qespichiy mañakuyninta rurashan, hayk’aqpas urmachisqa kasqanta. Nitaqmi ima bíblico pasaje-pas kanchu chay hanaq pacha kikinta, paypa “santuarionninpa maynin” nisqata, hayk’aqpas urmachisqa kasqanta reqsichinanpaq. Hukmanta yapamanta, teólogos nisqakuna profeta Danielmanta aswan hawapi churakunku, imaraykuchus hina kasqanta mana qhawaspas, versiculopi “santuarionninpa maynin” nisqaqa Diospa santuarionninta sut’inchasqanta sinchita ninku, chaywanpas Danielqa chiqanmanta chay yuyayman chinkaypaq hina mana, aswan contrariota yachachin.

Hebreo simita yachaqkunaqa ninaku, chay versiculopi hebreo simi “rum” nisqaqa hebreo simi “sur” nisqap niyninwan entiendisqa kananpaq kasqanta. Hinallataq ninaku, hebreo simi “miqdash” nisqaqa hebreo simi “qodesh” nisqahinata entiendisqa kananpaq kasqanta. “Miqdash” hinaspa “qodesh” iskayninkuqa Daniel qillqapiqa “santuario” nisqallawan tikrasqa kanku, ichaqa hukniray niyniyuqmi kanku. “Miqdash”qa ima santuariopas sut’inchan, Diospa santuarion kaptinpas otaq paganoq santuarion kaptinpas. Chayqa santuario nisqapa general siminmi, ichaqa “qodesh” nisqaqa Bibliapiqa Diospa santuarionta sut’inchanapaqla apaykachan.

Danielqa allinta reqsisqa karqa huk pagano yupaychana wasiwan Diospa yupaychana wasinpa chaymanta hukniray kashqanta. Sichus Daniel pagano yupaychana wasita reqsichiya munanman karqa, “miqdash” nisqa simita llamk’achinman karqa. Mancharikuypaqmi ñuqaqqa rikuni, hebreo simipa yachaqman hina nisqa runakuna mana hayk’aqqas rimanchu kay cheqaqmanta: tawa qatiq versiculokunapi, Daniel iskaynin simikunata kimsa kuti llamk’achin. Danielpa iskaynin hebreo simikunata llamk’achisqan, iskayninkutaq “yupaychana wasi” nispa tikrasqa kasqanmi, ima ninatachus Daniel unanchachiyta munasqanta sut’inchay.

Arí, payqa hatuncharikusqa chay ejércitoq Principenmanpas; payraykum sapa p’unchaw sacrificio qichusqa karqa, hinaspa santuarionpa cheqan urmachisqa karqa. Hucharaykum huk ejército payman qosqa karqa sapa p’unchaw sacrificiopa contranpi; chaymi cheqaq kayta allpaman wikch’uykurqa; hinaspa rurakurqa, allintataq llusqirqa. Chaymantataq uyarisqani huk santo rimashaqta, hinaspa huk santo nirqa chay rimashaq santo runaman: “Hayk’aqkamataq kay visión kanqa sapa p’unchaw sacrificiomanta, ch’usaqyachiq huchamanta, santuariotapas ejército-tapas sarusqa kananpaq?” Paytaq niwarqa: “Ishkay waranqa kimsa pachak p’unchawkama; chaymantaqa santuario mayllakusqa kanqa.” Daniel 8:11–14.

Adventismopa cimientonnta qelqashqa kikin pasajepinmi, Daniel ishkay sutin Hebreo simikunata llamk’achin, iskaynintapas “santuario” nispa tikrasqa. Chunka kimsayuy, chunka tawayuy versiculokunapiqa Danielqa “santuario” niq Hebreo simita akllan, chay simiqa Bibliapiqa Diospa santuarionta reqsichinapaqlla llamk’achisqa kashan; ichaqa chunka hukniyuq versiculopin Danielqa llapaq utaq genérico Hebreo simita llamk’achin, chayqa Diospa santuarionpas kananmanmi, utaq huk pagano santuariopas kananmanmi.

Sichus Daniel munarqan chay “santuario” nisqata chunka hukniyuq versiculopi Diospa santuarion kasqanta sut’inchayta, chayqa kikin hebreo simita llamk’achinman karqan, mayqintachus iskay kuti llamk’achirqan qhepa kimsa versiculokunapi. Ancha sut’inmi Daniel huk rakiyta rurashasqanta: chunka hukniyuq versiculopi huk mana Diosman yupaychasqa santuario kasqanwan, chunka kimsayuy chaymanta chunka tawayuy versiculokunapi Diospa santuarion kasqanwan! Ichaqa Efraínpa machasqakuna ninakunku “paypa santuariopa maynin” nisqa, mayqintachus “urmachisqa” karqan chunka hukniyuq versiculopi, Diospa santuariopa maynin kasqanta, astawanpas qhespichkanku “maynin” simita.

Yachachinku papakuna kurak kamachikuyninqa Cristopa mañakuq kasqanmanta ruwayninta qichuspa, hanaq pachapi kachkan santuarioqmanta cheqaq kaqta urmachisqanta. Ichaqa Danielqa sut’inchaspa rimarqan chay chunka hukniyuq versiculopi “santuario” nisqanmanta, mana Diospa santuarionmanta chu, aswan huk pagano santuario-manta. Danielqa chay hinallataq sut’inchaspa rimarqan mana “santuario”chu urmachisqa kasqanta, aswan “sitiun”mi santuarioyninmanta urmachisqa karqan.

Qanchis pusaq chunka hukniyuq chaymanta iskayniyuq versiculokunapi munaychasqa qhari-warmi kuyuyta mana reqsiyta munaspa, kunan pacha teólogokunaqa “sapa p’unchay” nisqap sut’inchayninta hap’irqanku, mayqinchus apostata protestantismomanta paqarisqa karqa, chaymanta qallarikurqanku runapa yuyayman hap’isqa qhawariy, yachachiy ñan, hinaspa ruwaykuna t’iyusqa aqupi huk cimientota sayachiyta. Chunka hukniyuq versiculoman

chayamuspaqa, paykunaqa incluso Panichay White Pañapa Diosmanta inspirasqa yuyaychaynintapas qichurqanku, mayqinchus Millerman “sapa p’unchay” nisqanta paganismo kasqanta allinpaq reqsirqa, hinaspa qallarikunku pantachinapaq pusayta hinaspa runapa yuyaysapa qhawariyta llamk’achiyta, católico hinaspa protestante teologíaman munakusqankuta hark’aypaq.

Versículopiqa, mana Diosta yupasqa Roma pagana llaqtata Roma papalman tukuchinku, hinaspata “hurquy” nisqapa sutinta qichunku chay simimanta “hoqariy hinaspa hatunchay” niqman. “Sapa punchaw” nisqa satanaspa unanchaqninman, allin Diosmanta unanchaq hina sutichanku, hinaspata huk templo paganotam Diospa templon kasqanta nispá apremianku, ichaqa santuariopa “chay chiqan” nisqa chiqaq rimarisqanta qispichispa. Hinaspa “mana yachaqkuna” (Isaias sutichasqan hina), pikunachus “yachaqkuna” chay hinam ninku chayraq entiendenqaku, llulla willakuykunamanta rurusqa mikhunata chaskinku kikinpa chinkayninkama.

Qatiq qelqa nisqapi Millerpa musquyninpi joyakunahinata rikuchisqa yachaypa wiñayninmanta yuyaychaynikuta qatiqkunam.

“Apostol Pabloqa willakun: ‘wakinkunaqa iñiyman karunchakunkuña, llullachiq espiritukunata, supaykunapa yachachikuyninkunataq uyarispa.’ Kaymi suyasunapaq kaq. Aswan hatun ñak’ariyninchikkunaqa chayamunqa, cheqaq kayta huk kuti sayachiqkunamanta, ichaqa chaymanta kutirispá kay pachaman rinqaku, hinaspataq cheqaq kayta chaqikunkunawan sarurparinku chikniypi asipaypiwan. Diosqa huk llamk’anataqmi churapun hatun sonqoyuq kamachininkunaman. Awqapa maqanakuykunaqa Simiypa cheqaq kayninwan tinkuchisqa kanan. Llullakuyninqa q’alarichisqa kanan, cheqaq kasqanta rikhurichisqa kanan, hinaspataq Jehovápa kamachikuyninpa k’anchayninpa pachaq runakunaq sonqo tutayaypi lloqsimuspa qanchariy kanan. Paypa Simiyninpa mañakuyninkunata rikhurichinanchikmi tiyan. Mana huchayoqchu qhipasunchik, kay manchay uyariyna kamachiya saqespaqa. Ichaqa cheqaq kayta amachaspa sayashaqtinchikqa, ama kikillanchikta amachaspa sayasuncho, nitaq hatun ruwayta ruwasuncho piñakuypi qillqakusqa rimakuykunata, llullachisqa willakuykunatapas apayman waqyachisqanchikrayku. Ama kikillanchikta llakipayasunchu, aswanqa Ancha Hatunpa kamachikuyninrayku sinchi waqaychasqa kasunchik.”

Apostolmi nin: “Hamunqa p’unchawkuna chayamunqa, allin yachachiyta mana muchuqkuchu kanqaku; aswanpas kikin munayninkuman hina, rinrinku aslliykusqa kasqanrayku, yachachiqkunata achkata tantachinqaku kikinkupaq; hinaspa cheqaqmanta rinrinkuta muyurichinqaku, llulla willakuykunamanña kutirichisqa kanqaku.” Llapan lawnintinpi rikunchik, Diospa siminta ch’usaqyachiqkunapa pantasqa yuyaychakusqankuwan runakuna usqhaylla apachisqa hina pusasqa kasqankuta; ichaqa cheqaq kaq ñawpaqenkuman apamusqa kaptin, mana muchuywan chaymanta phiñakuypas hunt’asqa kanqaku. Ichaqa apostolpa kallpanchakuynin Diospa kamachinmanqa kaymi: “Llapan imapias rikch’akuy, ñak’ariykunata muchuy, evangelistapa llamk’ayninta ruwa, ministerioyniykita hunt’achiy.” Paypa p’unchawninpi wakinkuna Señorpa causanta saqirparqanku. Qelqanmi: “Demasqa saqirpariwan, kunan pacha kayta munakusqanrayku;” hinaspapas yapamanta nin: “Alejandro, anta rurana runaqa, ancha mana allintam ruwawarqan; Señorqa ruwasqanman hina kutichipunqa; paymantaqa qampas waqaychakuy, simiykuta ancha sinchita hark’arqanrayku.”

“Profetakunapas apostolkunapas kikinta hark’asqa, k’amisqa, pinqasqa kaykunata muchurqanku; chaymantaqa Diospa mana qilliyuq Corderonpas llapa imapiñataq noqanchis hina wateqachisqa karqa. Payqa huchasapa runakunapa paypa contranpi rimaykuna hark’ayta umallirqa.”

“Kay pachapi ima willakuypas cheqaq sonqowan willasqa kananmi; ichaqa, ‘Señorpa kamachinqa mana maqanakunanchu; aswanpas llapa runakunapaq llamp’u kananmi, yachachiyta atispa, muchuykunapi qespichisqa sonqoyoq; llamp’u kaywan yachachispa kikinkuta contrankupaq sayaqkunata.’ Diosninchikpa siminkunata allinta waqaychasun, ama pichus iñiyanta t’aqakusqakunapa llullachiq rurayninkunawan qellichasqa kananchikpaq. Paykunapa espiritunta hinaspa kallpachayninta hark’ananchikmi kikin armaswan, imatachus Yachachiqninchik tutayaypa kamachiqninpa maqasqan kachkaptin llamk’achirqaqwan,—‘Qelqasqanmi kachkan.’ Diospa siminta allinta, yachaywan llamk’achiyta yachakunanchikmi. Kamachikuyqa kaymi: ‘Tukuy kallpawan yachakuy, Diospa ñawpaqenpi chaninchasqa rikuchikunkiqaq, mana p’enqaypaq llamk’aq hina, cheqaq simita allin t’aqwispa.’ Llulla yachachiqkunapa hinaspa pantachiqkunapa muyuysapa pantasqankuta tinkunapaqqa tukuy sonqowan llamk’ay, ch’ama mañakuy hinaspa iñiy kananmi; imaraykuchus ‘qhapa p’unchaykunapi sasachakuy p’unchaykuna hamunqaku. Runakunaqa kikinkuta munakuqmi kanqaku, qullqita munaq, hatunchakuq, hatun sonqo, Diosta rimachikuq, tayta-mamankuta mana kasukuq, mana añaykuq, mana santu, mana munakuyniyuq, allinrimanakuyta p’akikuq, llullakuq tumpaqaq, mana atiy atikuyta atispa, phiñasqa, allinkaqqkunata cheqnikuq, wasanchakuq, utqay sonqoyoq, hatun yuyayniyuq, kusikuykunata Diosta munaymanta aswan munaq; diosman yupaychay rikch’ayninta hap’ispa, ichaqa kallpanta ñeq’espa: chay hina runakunamanta karunchakuy.’ Kay simikuna rikuchin imayna runakunatachus Diospa kamachinkuna tinkunanku. ‘Llullakuq tumpaqquna,’ ‘allinkaqqkunata cheqnikuqquna’ maqanqaku kay millay pacha ukhupi Diosninkuman cheqaq kasqakunata. Ichaqa Hanaq Pacha Qhapaqpa kachaqninpa Yachachiqpi rikuchisqa espirituta rikuchinanmi. Humildadwan hinaspa munakuywanmi runakunapa qespichisqa kayninkupaq llamk’anan.”

“Pabloqa Diospa rurayninta hark’aqkunamanta parlallantaqmi, paykunata ñawpa Israel pacha iñiqkunapa contranpi maqanakusqaku runakunawan tupachispa. Nispanmi: ‘Imaynachus Janeswan Jambreswan Moisessta sayarqanku, chayhinataq kaykunaqa cheqaq kayta hark’anku; yuyayninku q’elliq runakuna, iñiy nisqapi mana allinchasqa. Ichaqa manañam aswan ñawpaqman rinqankuchu; imaraykuchus pantasqanku llapa runakunapaq rikuchisqam kanqa, imaynachus paykunapapis karqa chayhina.’ Yachanchikmi hamusqan pacha kachkan, Diospa contranpi maqanakuyqa mana yuyaysapa kasqanta rikuchisqa kanqa. Chayrayku tranquila pacienciawan, confiakywan suyakuyta atinchik, maychika millay rimarisqa, pisipasqa kaptinchikpas; imaraykuchus ‘mana ima pakasqapas kanchu mana rikuchisqa kananpaq,’ hinaspa Diosta yupaychaqqunaqa paymanta yupaychasqa kanqaku runakunapa angelkunapa ñawpaqenpi. Reformadorkunapa ñak’ariyninkupi kуска kananpaqmi qayasqanchik. Qelqasqam kachkan: ‘Qanta k’amispa rimariqqkunapa k’amiykunaqa ñoqaman urmamurqa.’ Cristoqa llakiyninchikta allinta entienden. Mana mayqenninchikpas sapallan cruzta apanampaq qayasqachu. Calvariopi Ñak’ariq Runaqa ñak’ariyninchikwan sonqonpi llakikun, hinaspa pay tentasqa kaspas ñak’arirqaqrayku, atinqataqmi yanapayta payrayku llakipi hinaspa pruebapi kaqqkunata. ‘Arí, Cristo Jesuspi Diosman hina kawsayta munaq llapa runakunan qatiykachasqa

kanqaku. Ichaqa mana allin runakuna hinaspa pantachikunaqa aswan aswan mana allinman rinqaku, pantachispanku hinaspa kikinkupas pantasqa kaspanku. Qanqa yachasqaykikunapi takyasqa qhipariy.' Review and Herald, January 10, 1888."